

Hälso- och sjukvård ledningsstöd
Anna-Carin Edström

Datum
2020-05-12

Vår beteckning
HSN/201169

Ert Datum
2020-02-13

Er beteckning
Rev/19023

Regionens revisorer

Svar på revisionsrapport om Granskning av samverkan kring psykisk ohälsa bland äldre

Hälso- och sjukvårdsnämnden vill avge följande svar på rubricerad revisionsrapport.

Revisorernas samlade bedömning är att arbets- och samverkansformer och rutiner för informationsöverföring inte är helt ändamålsenliga när det gäller gruppen äldre med psykisk ohälsa.

Bedömningen är att avtal och överenskommelser i huvudsak klargör huvud männens ansvar. Ansvar och aktiviteter för målgruppen äldre med psykisk ohälsa uttrycks dock inte specifikt utan ingår i de övergripande överenskommelserna. Bedömningen är att en översyn generellt behöver ske av överenskommelsernas aktualitet och tillgänglighet.

Det finns en gemensam styrning av samverkan som uttrycks i Nya Perspektiv. Samverkansstrukturen mellan regionen och kommunerna i länet har funnits under många år. Under innevarande år har en omstöpning skett som inneburit att nya grupper bildats utifrån ett livscykelperspektiv, vilket revisorerna ser positivt på. Bedömningen är att arbetet i dessa grupper inte kommit igång i den takt och med det innehåll som förväntats.

Revisorerna bedömer att arbetet som bedrivs i verksamheterna delvis överensstämmer det med vad som avtalats och vad som framgår av beslutade styrdokument. Under granskningen har revisorerna funnit flera exempel på aktiviteter som bedrivs i samverkan mellan olika aktörer. Några samordnade insatser som riktas specifikt mot målgruppen äldre med psykisk ohälsa finner revisorerna inte. Målgruppen lyfts heller inte fram i befintliga styrdokument och överenskommelser. När det gäller användningen av SIP (samordnad individuell plan) som verktyg för planering, samordning och informationsöverföring riktat mot äldre med psykisk ohälsa ser revisorerna att detta i praktiken inte är välfungerande.

Revisorernas bedömning beträffande det förebyggande arbetet är att det finns exempel på bra insatser. Revisorerna uppfattar dock att resurser många gånger saknas för att utveckla det förebyggande arbetet. Det är

Datum
2020-05-12

Diarienummer
HSN/201169

svårt att bedöma vilka effekter som uppnås då uppföljning och analys av de förebyggande insatserna brister.

En utveckling bör komma till stånd beträffande uppföljning och resultatredovisning genom att överenskommelser, avtal och styrdokument ses över såväl vad avser aktualitet som innehåll. Av styrdokumentet bör tydliga målsättningar framgå avseende vad som ska åstadkommas och inte minst hur målen ska följas upp, analyseras och utvärderas. Med en ökad tydlighet i styrningen skapas än bättre förutsättningar för att de aktiviteter som genomförs också leder till önskvärda förändringar och resultat.

Regionstyrelsen och Hälso- och sjukvårdsnämnden rekommenderas, utifrån respektive ansvarsområde, tillse att:

En översyn görs beträffande aktualitet och innehåll i överenskommelser och avtal som rör samverkan för äldre med psykisk ohälsa.

En gemensam arbetsgrupp för regional koordinering av psykisk hälsa (RKPH) med Beredningsgruppen Nya Perspektiv som styrgrupp bildas under vår 2020. Gruppens uppdrag formuleras enligt följande efter beslut i Beredningsgruppen Nya Perspektiv:

- Arbetsgruppen ska bevaka nyheter, signaler och statsbidrag via SKR gällande utvecklingen inom området psykisk hälsa. Samordnarna ska vara länets officiella samordnare gentemot SKR gällande utvecklingsarbetet inom området.
- Arbetsgruppen skall se över de gemensamma avtal och överenskommelser som rör samverkan utifrån psykisk hälsa.
- Arbetsgruppen bör ha två samordnare, en för regionen och en från kommunerna, regionens koordinator ska vara exekutive, dvs hämta hem pengarna och svara för återrapportering av de stimulansmedel som tilldelats länet för olika aktiviteter och insatser i samverkan till SKR.
- Koordinatorerna blir inbjudna till beredningsgruppens möte varannan månad, precis som samordnarna i Livsperspektiven
- Gruppen efterhör med Livsperspektiven samt företrädare för verksamheter om vilka frågor inom området psykisk hälsa som ska fokuseras på och vilka insatser som behöver samordnas.
- Arbetsgruppen bör bestå av max 8 personer och 2 koordinatörer som utses av beredningsgruppen på förslag från regionen och kommunerna.
- Det ska finnas representanter från brukar och anhörigorganisationer representerade i arbetsgruppen.
- Gruppen kallar till möte med samtliga kommuner och regionen, gärna med inspel från SKR, minst två gånger per år.
- Arbetsgruppen kommunicerar regelbundet med kommunrepresentanter och regionrepresentanter (de som ej ingår i arbetsgruppen).

Datum
2020-05-12

Diarienummer
HSN/201169

Avtal och överenskommelser är lättillgängliga för alla aktörer

Under 2020 kommer rekrytering av en person inom Hälso-och sjukvård ledningsstöd ske med uppdrag att arbeta med de avtal och överenskommelser som rör samverkan med våra 16 kommuner. I uppdraget ingår även att se över hur regionen kan tillgängliggöra avtal och överenskommelser för alla aktörer.

En målgruppsanalys genomförs av äldre med psykisk ohälsa och att konkreta handlingsplaner arbetas fram utifrån analysens resultat och målgruppsanalysens resultat bildar utgångspunkten vid utformning av förebyggande insatser samt att mål formuleras och uppföljning sker av det förebyggande arbetet.

Länsöverenskommelsen ”Personer med psykisk funktionsnedsättning i Värmland” som utgör en grund för det länsövergripande och lokala samarbetet mellan huvudmännen, Region Värmland och de värmländska kommunerna, är under revidering. Äldre personer med psykisk ohälsa kommer där att lyftas fram för att tillse att denna målgrupp inte blir eftersatt vad gäller målet att uppnå en kunskapsbaserad, jämlik och resurseffektiv vård med verksamma behandlingsinsatser. En länsgemensam analys och handlingsplan med utgångspunkt i riktade insatser inom området psykisk hälsa 2016–2020 har nyligen utvärderats och en ny plan kommer där att tas fram med länsöverenskommelsen som grund. Även i denna plan kommer gruppen äldre med psykisk ohälsa att särskilt beaktas vad gäller behovsanalys, målformulering och indikatorer för uppföljning.

Det tydliggörs vad arbetsgrupperna inom Nya Perspektiv skall åstadkomma och efterfråga uppföljning och resultat avseende detta

Tydliggörandet av arbetsgruppernas uppdrag samt förtydligande av vilka mål som är relevanta sker fortsatt under 2020. Beredningsgruppen utgör styrgrupp för arbetsgrupperna där samordnarna i grupperna deltar regelbundet på Beredningsgruppens möte för återkoppling av resultat.

Vårdcentralernas uppdrag att upptäcka, förebygga och behandla psykisk ohälsa hos äldre preciseras.

Samtalsmottagningarna vid länets vårdcentraler arbetar med fokuserade behandlingar för patienter som lider av psykisk ohälsa/sjukdom. All personal på vårdcentral involveras i detta arbete genom att fråga om psykisk ohälsa, bemöta psykisk ohälsa och bedöma vad som hör till samtalsmottagning och vad som kan hanteras genom egenvårdsråd, uppföljning hos annan ordinarie hälso- och sjukvårdspersonal, vårdande enhet eller lotsas till extern aktör. Detta i enlighet med nationellt system för kunskapsstyrning i hälso- och sjukvården och inom Region

Datum
2020-05-12

Diarienummer
HSN/201169

Värmlands organisation för kunskapsstyrning som är under uppbyggnad. I de vård- och insatsprogram som nu är under införande är en jämlik, kunskapsbaserad vård grunden och olika åldersgrupper finns där särskilt omnämnda, bland annat äldre, för att tillse behov av insatser och vård vid olika skeden i livet.

Användningen av SIP som verktyg utvecklas för att samordna och planera insatser riktade mot äldre med psykisk ohälsa. För att åstadkomma en förändring bedömer vi att samtliga aktörer behöver säkerställa tillämpningen av bestämmelser angående SIP.

En ökad användning av SIP behöver ske i alla åldersgruppen. Under våren 2020 har ett arbete startats med praktiska övningar istället för traditionella salsutbildningar i SIP gemensam kommun och region. Under många år har diverse olika utbildningar anordnats som givit endast en viss effekt på ökning av SIP. Efter införandet av Lagen om samverkan vid utskrivning från slutenvården har det skett en ökning av antal SIP i länet dock ej i önskad utsträckning. Den kommunala samordnaren i RKPH (regional koordinering av psykisk hälsa) har ett uppdrag att arbete mer specifikt med SIP både inom kommunerna och regionen.

Uppföljning och rapportering förbättras avseende äldres psykiska hälsa och koppla detta på ett tydligt sätt till ambitioner och mål.

Med stöd av verksamhetsanalytiker i Region Värmland kommer en mer fokuserad analys och uppföljning av data kopplat till gruppen äldre med psykisk ohälsa att tillses. Detta kommer att kopplas till arbetet med att förbättra följsamheten till de psykiatriska kvalitetsregistren samt indikatorer som nationellt nu tas fram i samband med implementeringen av vård- och insatsprogram samt personcentrerade vårdförlopp inom programområdet Psykisk hälsa.

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Marianne Utterdahl
Ordförande

Lena Gjevert
Tf. hälso- och sjukvårdsdirektör